

Hiilesniemi, Fremer, Ahtiainen, Pehkonen,

20.11.2024

Eriävä mielipide hallituksen esitykseen eduskunnalle laiksi työriitojen sovittelusta ja eräiden työtaistelutoimenpiteiden edellytyksistä annetun lain muuttamisesta

Palkansaajakeskusjärjestöt (SAK, STTK ja Akava) eivät hyväksy suojelutyö -työryhmän mietinnössä esitettyjä työtaisteluoikeuden rajoituksia ja jättävät työryhmän mietinnöstä eriävän mielipiteen jäljempänä kuvatuin perustein.

1) Tausta

Petteri Orpon hallitusohjelman mukaan hallitus toteuttaa eduskunnan lausuman (EV 105/2022) ja valmistelee lainsäädännön, jolla turvataan suojelutyön järjestäminen ristiriitatilanteissa. Kirjauksen taustalla on eduskunnan lausuma vuoden 2022 potilasturvallisuuslain¹ valmisteluun liittyen. Sen mukaan:

Eduskunta edellyttää, että valtioneuvosto selvittää suojelutyötä koskevat kehittämistarpeet ja valmistelee tarvittaessa lainsäädäntöehdotukset, joilla suojelutyön järjestäminen turvataan ristiriitatilanteissa.

Työryhmävalmistelun aikana suojelutyötä koskevia kehittämistarpeita ei ole juurikaan selvitetty, vaan valmistelussa edettiin suoraan sääntelyyn perustelemalla säättämisen tarve hallitusohjelmakirjauksella. Myöskään uuden sääntelyn liityntäpintoja muuhun voimassa olevaan sääntelyyn ei ole kartoitettu riittävällä tavalla, vaikka palkansaajakeskusjärjestöt ovat tätä vaatineet toistuvasti. Puutteellisen selvittämistyön vuoksi suojelutyötä koskeva lakiestys sisältää päällekkäisyyksiä ja ristiriitaisuuksia erityisesti julkisen sektorin olemassa olevan sääntelyn kanssa (tästä tarkemmin kappaleessa 3). Myös prosessuaaliset kysymykset ovat osin tulkinnanvaraisia ja päällekkäisiä (kappale 4). Ongelmakohtia on myös suhteessa kansainvälisiin sopimuksiin (kappale 5).

Eduskunnan lausuman taustalla oli tarve selvittää suojelutyön järjestämistä ristiriitatilanteissa erityisesti hengen ja terveyden suojaan liittyen. Orpon hallitusohjelman perusteella

¹ Laki välttämättömän terveydenhuollon ja kotihoidon turvaamisesta työtaistelun aikana (2022/826)

20.11.2024

käynnistetty lainsäädäntöhanke on laajentunut koskemaan koko työmarkkinakenttää ja myös muita oikeushyviä kuin henkeä ja terveyttä.

Kuten HE luonnoksessa on asianmukaisesti kuvattu, ILO:n valvontaelimet ovat katsoneet suositeltavaksi, että vähimmäispalvelujen järjestämisen määrittelyä koskevat neuvottelut eivät tapahtuisi työriidan aikana. Palkansaajakeskusjärjestöt pitävät valitettavana sitä, että osapuolten keskinäisiin järjestelyihin perustuvaa mahdollisuutta ei ole työryhmän puitteissa selvitetty tai mahdollistettu suojelutyön turvaamista koskevana vaihtoehtona, etenkin kun huomioidaan eduskunnan lausuman (EV 105/2022) sisältö, jonka mukaan suojelutyötä koskevat tarpeet tulisi selvittää. Myös ILO:n valvontaelinten kannat puoltaisivat vahvasti osapuolten harkintaa tässä suhteessa esim. siten, että osapuolet voisivat harkita yhteisen tai riippumattoman elimen perustamista. Tämä elin olisi vastuussa määrittelyyn ja soveltamiseen liittyvien vaikeuksien nopeasta ja muodollisuuksista vapaasta tarkastelusta ja voisi antaa sitovia päätöksiä.

Vaikka hallituksen esitysluonnoksessa on todettu olennaisten palveluiden käsitteen suppea tulkinta kansainvälisten sopimusten osalta, tämän tulkinnan periaatteita ei ole asianmukaisesti sisällytetty esityksessä ehdotettavien kansallisten säännösten tulkintaa koskeviin periaatteisiin. Myös tässä yhteydessä olisi tärkeää, että vähimmäispalveluja koskevien säännösten tulisi olla paitsi selkeästi määriteltyjä, niitä tulisi soveltaa suppeasti ja ne tulisi saattaa asianosaisten tietoon hyvissä ajoin.

Hallituksen esitysluonnoksessa on kuvattu myös muiden Pohjoismaiden käytäntöjä koskien suojelutyön järjestämistä. Ruotsissa, Tanskassa ja Norjassa suojelutyötä koskevat järjestelyt perustuvat keskeisesti työmarkkinaosapuolten välisiin sopimuksiin, eikä lainsäädäntöön. Tämän suojelutyötä koskevan lainsäädäntöhankkeen vuoksi Suomi eriytyy yhä kauemmaksi pohjoismaisesta mallista.

Työryhmätyöskentelyn aikana jäi myös epäselväksi, minkä vuoksi suojelutyötä ei säännelty samassa yhteydessä muiden työtaisteluoikeutta koskevien lainsäädäntöhankkeiden kanssa.

2) Yleistä suojelutyöstä ja uuden sääntelyn vaikutuksista

Suojelutyöllä on perinteisesti tarkoitettu työtä, jonka suorittaminen työtaistelun aikana on välttämätöntä kansalaisten hengen tai terveyden vaarantumisen ehkäisemiseksi tai sellaisen omaisuuden suojelemiseksi, mikä erityisesti vaarantuu työtaistelun vuoksi.

Työntekijöiden yhdistykset päättävät työtaistelun kohdistumisesta ja rajaamisesta. Tarvittaessa työnseisauksen kestäessä voidaan päättää myös suojelutyöstä välttämättömien tehtävien hoitamiseen. Suojelutyön järjestämisessä työmarkkinakäytännöt ovat vakiintuneet ja niissä ei ole pääsääntöisesti ollut ongelmia.

20.11.2024

Tällä hetkellä yksityisellä sektorilla ei ole suojelutyötä koskevaa yleistä sääntelyä, mutta julkisella sektorilla sen sijaan on. Uutta sääntelyä esitetään koskemaan sekä yksityistä että julkista sektoria. Tämä johtaa sekä päällekkäiseen sääntelyyn että epä johdonmukaisuuteen käytettävän käsitteistön osalta (kts.3a).

Vaikka yksityisellä sektorilla ei ole ollut suojelutyötä koskevaa sääntelyä, oikeuskäytännössä työtaisteluoikeuden rajoja on hahmoteltu jo vuosien ajan. Näitä kysymyksiä on käsitelty erityisesti turvaamistoimia koskevan oikeuskäytännön yhteydessä.

Korkeimman oikeuden ratkaisukäytännön mukaan työtaistelutoimenpide voidaan kieltää turvaamistoimenpiteenä oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n nojalla. Edellytyksenä on, että turvaamistoihakemus liittyy sellaiseen pääasiaan, joka voisi johtaa ulosottoakaan 2 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun työtaistelutoimenpiteen kieltävään ratkaisuun.

Tuoreessa ratkaisussaan KKO 2023:95 korkein oikeus toteaa, että lakkoa voidaan pitää oikeudenvastaisena, jos se välittömästi, konkreettisesti ja vakavasti vaarantaa muiden perusoikeuksien, kuten hengen ja terveyden tai ympäristön suojan toteutumisen.

Turvaamistoimiasia käsitellään summaarisessa menettelyssä, jossa tutkittavana on vain turvaamistoimen edellytysten täytyminen. Oikeuskäytännössä on vakiintuneesti katsottu, että jos hakija saisi turvaamistoimella jo ennen pääasian ratkaisemista sen oikeuden, jonka se on väittänyt sillä vastapuolta vastaan olevan (etukäteisnautinta), hakijan oikeuden todennäköisyydelle on turvaamistoimen myöntämistä harkittaessa asetettava huomattavasti suuremmat vaatimukset kuin saamisen todennäköisyydelle takavarikkoasiassa (esim. KKO 2018:61, kohta 17, KKO 2019:34, kohta 14 ja KKO 2020:50, kohta 7).

Korkeimman oikeuden ratkaisukäytännössä on todettu, että työtaistelutoimenpide on kiellettävissä lähinnä silloin, kun sellaisen toimenpiteen käyttäminen on nimenomaisesti rajoitettu kansallisessa lainsäädännössä tai Euroopan unionin oikeudessa siten, että rajoitukseen voidaan vedota yksityisten välisessä suhteessa. Turvaamistoimi työtaistelutoimenpiteitä vastaan voi lisäksi menestyä tilanteessa, jossa työtaistelutoimenpide toteuttamisensa, päämääriensä tai seuraustensa johdosta olisi oikeuskäytännössä vakiintunein perustein katsottava oikeuden tai hyvän tavan vastaiseksi taikka kohtuuttomaksi (KKO 2000:94, KKO 2018:61, kohta 18 ja KKO 2020:50, kohta 10).

Korkein oikeus on lisäksi todennut, että työtaistelutoimenpiteiden huomattava liiallisuus niillä tavoiteltaviin päämääriin nähden voi joissain tilanteissa antaa aiheutta päätelmään, että toimenpiteet ovat hyvän tavan vastaisia tai kohtuuttomia. Korkein oikeus on kuitenkin katsonut, että turvaamistoimen edellytyksiä harkittaessa lähtökohtana tässä arvioinnissa on pidettävä työtaisteluoikeuden sallittavuutta (KKO 2020:50, kohta 19).

Työtaisteluoikeuden perustuslainsuojasta johtuu, että turvaamistoimen käyttömahdollisuutta on rajattu. Työtaistelutoimenpiteisiin liittyvä turvaamistoimenpiteiden käyttö on kui-

20.11.2024

tenkin työtaisteluoikeuden toteutumisen näkökulmasta ongelmallinen, koska pääasiarittaa ei pääsääntöisesti koskaan tule vireille, sen jälkeen, kun lakko saadaan estettyä (ennakkonautinta). Lopulliset ratkaisut turvaamistoimien lainmukaisuudesta saadaan säännöllisesti pitkäkestoisten oikeusprosessien jälkeen, jolloin työriita on jo aikapäiviä sitten ratkennut. Perusoikeuksien toteutumisen näkökulmasta tilanne on ongelma ja herättää kysymyksen tuomioistuinlaitoksen ongelmista ja valtion viimekätisestä vastuusta.

Uudella suojelutyötä koskevalla sääntelyllä luodaan vielä uusi, väliaikaista kieltoa koskeva mekanismi, joka muistuttaa turvaamistoimea. Sääntelyyn liittyy vastaava ennakkonautintaa koskeva ongelma, kuin turvaamistoimissa.

Uutta väliaikaista kieltoa voi hakea työnantaja, mutta ei työntekijöiden yhdistys työnantajan työtaistelutoimenpiteen osalta. Sääntely on tältä osin laadittu yksipuolisesti tukemaan työnantajien intressejä.

Ehdotettu laki on tarkoitettu tulemaan voimaan mahdollisimman pian. Tavoitteena on siten vaikuttaa suoraan kuluvan neuvottelukierrokseen.

3) Ongelmakohdat suhteessa julkisen sektorin sääntelyyn

Palkansaajakeskusjärjestöt eivät pidä perusteltuna, että uusi sääntely koskisi myös virkamiehiä ja virkasuhteessa työskenteleviä. Virkamiesten ja viranhaltijoiden työtaisteluoikeuden kohdistuu useita rajoituksia, joiden päällekkäisyyksiä ja ristiriitaisuuksia ei ole lainvalmisteluvaiheessa kattavasti käsitelty tai arvioitu.

Virkaehtosopimuslaeissa on säädetty työehtosopimuslakia vastaavasti sopimuksen voimassaoloon kytketystä työrauhavelvollisuudesta. Sen lisäksi on säädetty pysyvästä työrauhavelvollisuudesta, joka koskee vaikuttamista ei-sopimuksenvaraisiin asioihin. Virkamiesten ja viranhaltijoiden työtaisteluoikeus sopimuksettoman tilan aikana kohdistuu siis ainoastaan virkaehtosopimuslain mukaisiin sopimuksenvaraisiin asioihin.

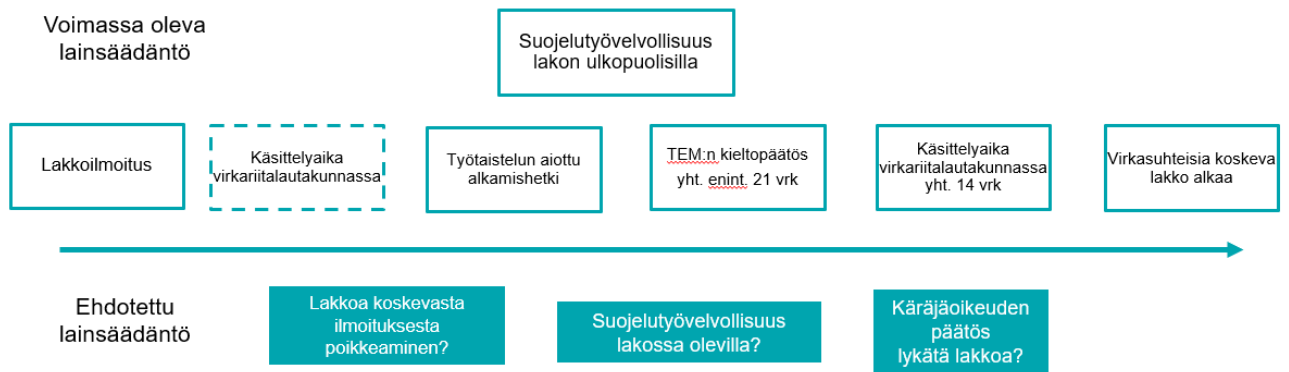
Virkamiesten ja viranhaltijoiden sallitut työtaistelumuodot ovat lakko, hakukielto ja saarto. Kiellettyjä sen sijaan ovat osittainen lakko, ylityökielto, joukkoirtisanoutuminen, poliittinen työtaistelu ja myötätuntotyötaistelu. Poikkeuksena valtiolla on tietyissä viroissa täysi työtaistelukielto.

Lainvalmisteluvaiheessa ei ole kattavasti käsitelty ja arvioitu ehdotetun sääntelyn suhdetta virkaehtosopimuslaeissa ja työriitalaissa säädettyihin virkamiesten ja viranhaltijoiden työtaisteluoikeutta koskeviin muihin rajoituksiin. Tällaisia rajoituksia ovat muun muassa yhteiskunnalle vaarallisten työtaistelutoimenpiteiden ehkäiseminen ja virkariitalautakuntamenettely, aiotun työnseisauksen määräaikainen kieltäminen sekä työnseisausta koskevat ennakkoilmoitusajat. Myös työriidan sovitteluun osallistuminen on Suomessa pakollista.

20.11.2024

Lainvalmisteluvaiheessa ei käsitelty kattavasti esimerkiksi sitä, milloin työnseisauksen katsotaan olevan yhteiskunnalle vaarallinen, milloin se kohdistuu yhteiskunnan elintärkeisiin toimintoihin ja vahingoittaa huomattavasti yleistä etua ja milloin kyse on uuden sääntelyn mukaisesta oikeushyvien vaarantumisesta. Nämä ovat kaikki perusteita, joilla työtaisteluoikeutta ja erityisesti virkamiesten ja viranhaltijoiden työtaisteluoikeutta rajoitettaisiin uuden sääntelyn tultua voimaan.

Virkamiesten ja viranhaltijoiden työnseisausta voidaan voimassa olevan sääntelyn perusteella siirtää enimmillään yli kuukaudella työnseisauksen aiotusta alkamishetkestä. Asian saattamisella virkariitalautakunnan käsiteltäväksi työtaistelu lykkääntyy 10 vuorokaudella. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö voi sovittelijan esityksestä kieltää aiotun, työriidan takia toimeenpantavan työnseisauksen enintään 14 vuorokauden ajaksi. Näiden lisäksi virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistysten on huolehdittava työnseisauksen toimeenpanemiseen liittyvistä eri ennakoilmoitusajoista. Lainvalmisteluvaiheessa ei kattavasti käsitelty eikä siten ratkaistu, mikä olisi näiden voimassa olevien säännösten suhde esimerkiksi käräjäoikeudelle ehdotettuun mahdollisuuteen lykätä työnseisauksen alkamishetkeä. Mietinnössä todetaan vain, että virkariitalautakunnan käsittelyllä ei olisi vaikutusta virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistyksille ehdotettavaan huolehtimisvelvollisuuden soveltamiseen tai työnantajan oikeuteen hakea työtaistelun väliaikaista kieltä tai vaatia työtaistelun kieltämistä.

1. Ilmoitus työnseisauksen alkamisesta, 14 vrk, [Triital 7 §](#)
2. Ilmoitus työnseisauksen saattamisesta virkariitalautakuntaan, 3 vrk + käsittelyaika 10 vrk [VEhtol 12 §](#)
3. [TEM:n](#) ilmoitus määräaikaisesta kieltopäätöksestä ja sen mahdollisesta jatkamisesta, [Triital 8,1 §](#), yht. enintään 21 vrk
4. Työnseisaukseen ryhtyvän ilmoitus sen tarkasta alkamishetkestä, 3 vrk, [Triital 8,2 §](#)
5. Työnseisaus on aloitettava viimeistään 3 vrk: kuluessa kiellon päättymisestä, paitsi, jos työnseisaus on saatettu virkariitalautakunnan käsiteltäväksi.
6. Virkasuhteisia koskeva lakko alkaa

Voimassa olevassa virkaehtosopimuslainsäädännössä on suojelutyövelvoite, joka koskee työtä, jota työtaistelun piiriin kuulumattoman virkamiehen tai viranhaltijan on tehtävä tavanomaisten virkavelvoitteidensa lisäksi. Työtaistelun piiriin kuuluvalla virkamiehellä ja viranhaltijalla on oikeus, mutta ei laissa säädettyä velvollisuutta tehdä suojelutyötä.

20.11.2024

Virkamiesten ja viranhaltijoiden yhdistyksille ehdotettava uusi velvollisuus huolehtia oikeushyvistä on asiallisesti laajempi kuin virkaehtosopimuslainsäädännön suojelutyövelvoite. Lisäksi esimerkiksi hengen ja terveyden suojaamisesta säädetään osin eri tavoin. Viranhaltijoiden ja virkamiesten suojelutyövelvollisuudesta on säädetty laissa kunnan ja hyvinvointialueen virkaehtosopimuksista (669/1979), valtion virkaehtosopimuslaissa (664/1970) sekä laissa evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista (968/1974), joiden mukaan suojelutyöllä tarkoitetaan työtä, jonka suorittaminen työtaistelua toimeenpantaessa on välttämätöntä kansalaisten hengen tai terveyden vaarantumisen ehkäisemiseksi. Ehdotettavan sääntelyn mukaan virkamiesten ja viranhaltijoiden olisi työtaistelua toimeenpannessaan huolehdittava suojelutyöllä siitä, ettei työtaistelu vaaranna ihmisen henkeä tai vakavasti vaaranna ihmisten terveyttä tai aiheuta ihmisille kärsimystä.

Lisäksi laissa evankelis-luterilaisen kirkon virkaehtosopimuksista on 12 §:ssä 3 momentti, jonka mukaan työtaistelun piiriin kuuluvan viranhaltijan on kuitenkin suoritettava kirkkolain (635/64) 4–13 luvussa tarkoitetut hänelle kuuluvat tehtävät. Kirkkolaki (635/1964) on kumottu vuonna 1993.

Virkaehtosopimuslaeissa säännökset suojelutyön tekemisestä koskevat myös työnantajien toimeenpanemia saartoja – toisin kuin nyt ehdotettu sääntely. Esitetty uusi sääntely oikeushyvien turvaamiseksi on siten myös epätasapainoinen, kun se asettaa rajoituksia vain työntekijäpuolelle.

Ammatilliseen yhdistymisvapauteen kuuluu olennaisena osana kollektiivinen neuvottelu-oikeus. Lainvalmisteluvaiheessa ei ole arvioitu riittävällä tavalla, mitä nämä uudet työtaisteluoikeuden rajoitukset tarkoittavat virkamiesten ja viranhaltijoiden kollektiivisen neuvottelu-oikeuden kannalta, kun he tavoittelevat työ- ja virkaehtosopimusneuvotteluissa parempia työehtoja. Virkamiehillä ja viranhaltijoilla on oltava myös oikeus tehokkaaseen työtaisteluun, omien työehtojensa ajamiseksi.

4) Ongelmakohdat suhteessa prosessuaalisiin kysymyksiin

Korkein oikeus on lukuisilla edellä luetelluilla ennakkoratkaisuillaan todennut, että turvaamistoimimenettely summaarisena hakemusasiaana sisältää mahdollisuuden saada hakijalle ennakkonautinta oikeudesta, jota hakijalla ei koskaan ollut. Tämä on ongelma työntekijöiden ammatillisen järjestäytymisvapauden Suomea koskevien säännösten noudattamisessa. Nyt näitä jo ongelmalliseksi tiedettyjä asioita ollaan säätämässä laiksi ikään kuin ne eivät olisi ongelmallisia. Tämä ei ole perusteltua eikä sallittua.

Esitetty käräjäoikeuden asettama väliaikainen kieltä muodostuisi käytännössä siksi osaksi sääntelyä, jolla olisi merkitystä. Esityksessä ratkaisematta ovat kiellon kohteena olleen työntekijöiden yhdistyksen oikeussuojatarpeet. Kysymys on yhdistyksen oikeudesta saada tutkituksi laajassa riita-asian oikeudenkäynnissä, oliko väliaikaiselle kiellolle

20.11.2024

tosiasiassa pysyvän kieltämisen perusteita. Hakijan oikeus hakea pysyvää kieltoa kanteella käräjäoikeudesta ei ole vastaus sen vastapuolen oikeussuojakeinojen tarpeeseen. Ei etenkään, kun hakijat eivät tuota oikeuttaan juuri koskaan käyttäisi työtaistelun jo päätyttyä.

Palkansaajajärjestöt pitävät työnantajille asetettavaa hyvityssakkoa perusteettoman väliaikaista kieltoa koskevan hakemuksen tekemisestä hyvänä. Hyvityksen tuomitsemisen perusteet on esityksessä kuitenkin asetettu niin korkealle, että säännökselle jäisi merkitystä vain vähän. On riski sille, että hyvitysvastuu ei konkretisoidu niissä tapauksissa, joissa hakemuksen oikeudelle jättäminen on ollut työnantajan tiedossa olevien seikkojen perusteella hyvin epäasiallinen teko. Tätä hyvitystä koskevan oikeudenkäynnin oikeuspaikka tulisi olla esityksestä poiketen kantajan eli hyvitystä vaativan työntekijäyhdistyksen oikeuspaikka, jotta alkuperäinen hakemus ja siihen perustuva hyvitys käsitellään samassa käräjäoikeudessa. Tämä on tärkeää jo sen vuoksi, että tuon hakemuksen oikeudenkäyntikuluvastuu käsitellään joka tapauksessa tuossa hakemuksen käsitelleessä käräjäoikeudessa.

Ammattiliiton hyvitysvastuun säätämislle suojelutyövelvoitteen laiminlyönnistä ei ole välttämättömiä syitä tai muutoinkaan perusteita. Näissä tilanteissa työnantajalla on oikeus hakea väliaikaista kieltoa ja kielto sisältää uhkasakon, joka on riittävä uhka varmistukseen kiellon noudattamisen. Hyvityksen 150 000 euron enimmäismäärän on liiallinen. Eriyisen liiallinen se on siihen nähden, että samasta työrauhavelvoitteen aikana toteutetusta työtaistelusta voi seurata saman lain toisen säännöksen perusteella enimmäismäärältään samansuuruinen hyvityssakko. Liiallisuutta vielä korostaa se, että nämä kaksi seuraamusta käsiteltäisiin kahden eri tuomioistuimen erillisissä oikeudenkäynneissä, joista molemmista olisi oikeudenkäyntikuluriski hyvityksen pääoman maksuvelvoitteen lisäksi. Esitys asettaa kyseenalaiseksi 18.5.2024 voimaan tulleen hyvityssakon enimmäismäärän valmistelussa tehdyt sallittavuusarviot 150 000 euron suuruisen hyvityksen ankaruudesta suhteessa ILO:n yleissopimusten asettamiin vaatimuksiin.

Epäkohdat suhteessa työrauhasääntelyyn ja sen prosessuaalisiin kysymyksiin

Esitetty sääntely koskisi työ- ja virkaehtosopimuksen voimassa ollessa ja sopimuksen voimassaolon ulkopuolella toteutettuja työtaisteluita. Esityksessä ei käsitellä mitenkään nyt esitetyn sääntelyn suhdetta työ- ja virkaehtosopimuslakien sääntelyyn ja sitä koskeviin oikeusprosesseihin työtuomioistuimessa.

Suomen laissa sen rikkomisen menettelytapoja ei säännellä, kun lähtökohtana sääntelyn laadinnassa on lain noudattaminen. Työ- ja virkaehtosopimukseen perustuvan työrauha-

20.11.2024

velvoitteen rikkomisen seuraamukseksi on määrätty yksinomaisten seuraamuksena hyvityssakko, mutta työtuomioistuin ei voi kieltää lain vastaista työtaistelua (KKO 2016:14). Näitä vallitsevia periaatteita ei käsitellä esityksessä lainkaan eikä perustella, miksi vakiintuneista sääntelyn lähtökohdista poiketen nyt säädettäisiin työehtosopimuslain ja virkaehtosopimuslakien vastaiseen työtaisteluun menettelytapasäännökset ja oikeudelle toimivalta kieltää työrauhavelvoitteen vastainen työtaistelu.

Jatkossa työ- ja virkaehtosopimuslakien rikkomista koskeva asia käsiteltäisiin nykyiseen tapaan työtuomioistuimessa, mutta saman työtaistelun tai uhan rajauksia koskevat suoje-lutyökysymykset yleisissä tuomioistuimissa. Samaan aikaan voisi olla yleisessä ja erityisessä tuomioistuimissa käsittelyssä erilliset prosessit, jotka molemmat koskevat samaa asiaa. Tämä on perusteetonta, ja tulisi joka tapauksessa arvioida tällaisen esityksen sal-littavuus ja vaikutukset. Siinä arvioinnissa tulisi huomioida myös asianosaisten ja viran-omaisten resurssikysymykset sekä oikeudenkäyntikuluriskin vaikutus.

Kuten esityksen sääntelyvaihtoehdoista ilmenee, työryhmä harkitsi vaihtoehtoa, että väli-aikaisen kiellon asettamisesta huolimatta työntekijöiden järjestölle olisi sallittua toteuttaa työtaistelu rajatusti tai muutetusti siten, että suojelutyövelvoite täyttyy. Palkansaajakeskusjärjestöt vastustavat tämän harkitun vaihtoehdon korvaamista esityksessä "tuomiois-tuimen velvoitteella mahdollisuuksien mukaan rajata kieltä siten, että se koskee niitä työ-taistelun piirissä olevia tehtäviä tai toimintoja, joiden hoitamatta jättämisestä aiheutuu suojelutyövelvoitteen vastainen olosuhde". Esitetty säännös mahdollistaa sanamuotonsa mukaan tuomioistuimelta väliaikaiset kiellot myös laajemmin, kuin siihen on lain mukaan perustetta, mikä ei ole sallittua sääntelyä huomioiden oikeusvaltioperiaatteiden perus-asiat. Tuomioistuimen mahdollisuuksien mukaan -kynnyksellä tekemälle harkinnalle ei ole perusteita eikä tällainen sääntelytapa vastaa perusoikeusrajoituksen välttämättö-myys- ja täsmällisyysvaatimuksia.

Epäkohdat suhteessa virkaehtosopimuslakien suojelutyön prosessuaalisiin kysymyksiin

Virkaehtosopimuslakien suojelutyösäännökset on käsitelty edellä. Niihin liittyvästä pro-sessuaalisesta puolesta palkansaajakeskusjärjestöt toteavat, että esitettyjen uusien säännösten mukaisten työtaisteluiden siirtojen suhde virkaehtosopimussääntelyn ja Trii-taL 8 §:n mukaiseen siirto-oikeuteen on esityksessä käsittelemättä ja esitys on tältä osin sekava. Ei ole loogista eikä perusteltua, että työtaistelun piirissä olevien virkamiesten suojelutyökysymykset käsitellään yleisissä tuomioistuimissa, kun työtaistelun ulkopuolella olevien virkamiesten suojelutyömääräysten soveltamiskysymykset käsitellään työtuomio-istuimessa.

20.11.2024

Epäkohdat suhteessa turvaamistoimisasiäntelyyn

Esityksen perusteluissa todetaan, että esitys käytännössä kaventaisi oikeudenkäymiskaaren 7 luvun 3 §:n yleisen turvaamistoimen käyttöalaa. Määrittämättä on, miltä osin esitys sitä rajaisi, tai mikä on menettelytapa työnantajan hakiessa käräjäoikeudelta työtaistelua kielletyksi osin suojelutyöperusteilla ja osin muilla väittämillään työtaistelun oikeudenvastaisuusperusteilla. Tämä epäselvyys aiheuttaisi tulkinta- ja menettelytapaongelmia käräjäoikeuksissa huomioiden mm. nyt esitetyn sääntelyn ja turvaamistoimisasiäntelyn erot.

5) Sääntelyn vaikutusten suhde kansainvälisiin sopimuksiin

ILO:n valvontamekanismin puitteissa työtaisteluoikeuden rajoittamista koskevissa kysymyksissä kenties perustavanlaatuisin lähtökohta on yhdistymisvapauskomitean (CFA) täsmennys, jonka mukaan kaikkien rajoituksia koskevien ehtojen "tulisi olla kohtuullisia, eivätkä ne missään tapauksessa saisi muodostaa merkittävää rajoitusta ammattiyhdistysjärjestöjen käytettävissä oleville toimintatavoille" (Compilation of Decisions of the Committee on the Freedom of Association, para. 789).

Valvontamekanismin puitteissa työtaisteluoikeuden rajoittamista on täsmennetty siten, että tietyt rajoituksia on mahdollista toteuttaa ILO:n peruskirjasta johdettavan yhdistymisvapauden ja tätä koskevien periaatteiden sekä yleissopimusten puitteissa. CFA:n valvontakäytännössä on pidetty hyväksyttävänä mm. ennakkoilmoitusta koskevia edellytyksiä, velvoitetta turvautua sovittelu- ja välitysmekanismeihin ja vapaaehtoiseen välimiesmenettelyyn työriitojen ratkaisemiseksi, velvoitteita noudattaa päätösvaltaisuutta koskevia edellytyksiä, sellaisten toimenpiteiden käyttöönottoa, jotka palvelevat turvallisuusvaatimusten toteutumista ja onnettomuuksien ehkäisemistä yms.

Nyt käsillä olevan suojelutyötä koskevan lainsäädäntöhankkeen osalta keskeisimmät valvontamekanismin johtopäätökset liittyvät etenkin vähimmäispalveluiden järjestämistä koskeviin periaatteisiin ja olennaisia palveluita, akuuttia kansallista hätätilaa ja julkisia palveluita koskevien käsitteiden määrittelyyn. Esityksellä laajennetaan etenkin olennaisien palveluiden käsitettä tavalla, jota voidaan luonnehtia vähintään merkittäväksi rajoitukseksi ammattiyhdistysten käytettävissä oleville toimintatavoille.

Terminologinen täsmennys olennaisten palveluiden käsitteelle

HE luonnoksessa on hahmotettu olennaisten palveluiden käsitettä ILO:n CFA:n valvontakäytännön ja CEACR:n määritelmien kautta, mutta näitä erikseen erottelematta. Kuvaus on pääpiirteissään asianmukainen, mutta sen lukeminen edellyttää nähdäksemme muutamia tarkennuksia, jotta valvontakäytännön merkitys ilmenee lukijalle täsmällisesti. Ensinnäkin ILO:n valvontakäytännön käsite olennaisista palveluista ei ole riippuvainen kansallisista määritelmistä. Esitykseen sisältyvästä perusteluosiosta tämä ei ilmene riittäväällä tavalla. Tästä valvontamekanismin tulkintoihin perustuvasta määrittelystä on erotettava

20.11.2024

se, että eri maissa käsitteen sisältö luonnollisesti vaihtelee huomattavasti. Hieman kategorisoituna voidaan todeta, että olennaisiin palveluihin viitataan kansallisissa lainsäädännöissä pääasiallisesti kahdella toisestaan eroavalla tavalla. Kysymys voi olla sellaisista palveluista, joissa lakkoja ei kielletä, mutta joissa on asetettu vaatimuksia vähimmäispalveluiden toteuttamisesta ja vaihtoehtoisesti sellaisista palveluista, joissa käsitteellä oikeutetaan merkittäviä rajoituksia ja jopa työtaisteluoikeuden kieltämistä. ILO:n valvontamekanismin puitteissa olennaisilla palveluilla tarkoitetaan yksinomaan näistä jälkimmäistä vaihtoehtoa.

Olennaisista palveluista on erotettava sellaiset palvelut, jotka voivat olla yhteiskunnan kannalta keskeisiä tai tärkeitä (esim. CFA kielellä "fundamental importance" tai CEACR terminologiassa "public utility"), mutta joissa työtaisteluoikeutta ei voida kieltää. Nämä palvelut voidaan valvontakäytännön perusteella hahmottaa ns. välikategoriana, jossa vähimmäispalveluvaatimusten toteuttamista voidaan edellyttää, esim. laitoksen tai yrityksen toiminnan turvaamiseksi.

Sikäli kun puhutaan olennaisista palveluista sanan suppeassa merkityksessä ja käsillä olisi tilanne, jossa palveluiden keskeyttäminen vaarantaisi koko väestön tai väestön osan hengen, turvallisuuden tai terveyden, rajoitukset tai jopa kiellot voivat olla perusteltuja. Sikäli kun näitä asetetaan, ehdottomana edellytyksenä on kuitenkin pidettävä sitä, että rajoitusta tai kieltoa seuraa myös vastaavat kompensatiot työtaisteluoikeuden menettämisen vuoksi.

Sen sijaan vähimmäispalveluedellytyksiä voidaan asettaa tilanteissa, joissa työtaisteluoikeuden merkittävä rajoittaminen tai täydellinen kieltäminen ei ole perusteltua ja vähimmäispalvelutason toteuttaminen voidaan varmistaa ilman, että kyseenalaistettaisiin työntekijöiden suurimman osan lakko-oikeuden toteutuminen. Tämän tyyppinen ratkaisu on perusteltu lähinnä sellaisissa palveluissa, jotka ovat perustavanlaatuisia (fundamental importance / public utility) edellä kuvatulla tavalla, mutta jotka eivät ole luettavissa olennaiseksi palveluksi sanan suppeassa merkityksessä.

Akuutti kansallinen hätätila

Vaikka ILO:n valvontamekanismin puitteissa sallitaankin vähimmäispalveluedellytysten asettaminen vaihtoehtona työtaisteluoikeuden rajoittamiselle olennaisissa palveluissa, tämä ei tarkoita sitä, että näillä perusteilla voitaisiin oikeuttaa luonteeltaan pysyviä rajoituksia laajemminkin hätätilaan vedoten. Nyt käsiteltävänä olevan suojelutyösääntelyn suojattavien oikeushyvien listaus on erityisen ongelmallinen tältä kannalta. Etenkin ehdotukseen sisältyvien työtaistelun aikana turvattavien oikeushyvien kohdat, jotka koskevat maanpuolustusta, valtion ylimmän päätöksenteon toimivuutta ja yhteiskunnan turvallisuudesta vastaavien viranomaisten toiminnan tai muiden oikeushyvien turvaamisen kannalta välttämättömien tieto- ja viestintätekniisten palvelujen tai tietojärjestelmien toimivuutta taikka maksuliikenteen toimivuutta, vastaavat perusteiltaan lähinnä sellaisiin tilanteisiin, jotka realisoituvat käytännössä yksinomaan kansallisissa hätätilanteissa. Nämä kyseiset oikeushyväluettelon kohdat tulisi poistaa. Kysymys siitä, voidaanko po. tilanteissa mahdollisesti asettaa rajoituksia kansallisen hätätilan perusteella yleisemminkin, tulisi tehdä

20.11.2024

erikseen ja – kuten ILO:n valvontaelinten valvontakäytännöstä selkeästi ilmenee – ne tulisi asettaa vain rajoitetuksi ajaksi ja siinä laajuudessa, joka olisi tarpeen kyseisen tilanteen vaatimusten edellyttämässä laajuudessa.

Olennaiset palvelut

Sekä CFA että ILO:n asiantuntijakomitea (CEACR) ovat tarkentaneet olennaisten palvelujen käsitettä sanan suppeassa merkityksessä, jolloin työtaisteluoikeutta voidaan rajata. Käsite on määritelty karkeasti samoista lähtökohdista viimeistään vuodesta 1983 alkaen, jolloin asiantuntijakomitea määritteli tällaiset palvelut sellaisiksi, joiden "keskeyttäminen vaarantaisi koko väestön tai väestön osan hengen, henkilökohtaisen turvallisuuden tai terveyden". Tämä määritelmä on muodostunut tulkinnan lähtökohdaksi sittemmin koko valvontamekanismin puitteissa.

Olennaisten palveluiden suppea määritelmä on riippuvainen jokaisessa maassa vallitsevista erityisolosuhteista ja niin ikään sellainen palvelu, jota ei ole pidettävä olennaisena sanan suppeassa merkityksessä voi muuttua olennaiseksi, jos lakko kestää tietyn ajan tai laajenee tietyn laajuuden yli, vaarantaen näin koko väestön tai väestön osan hengen, henkilökohtaisen turvallisuuden tai terveyden. Tulkinnallisena lähtökohtana on tästä huolimatta pidettävä CFA:n valvontakäytäntöä olennaisten ja ei-olennaisten palveluiden erotelusta.

Peruslähtökohtana on kuitenkin pidettävä sitä, että olennaisissa palveluissa työtaisteluoikeuden rajoittaminen voi olla mahdollista, kun taas muissa tilanteissa vastaavaa mahdollisuutta ei välittömästi ole.

Olennaisia palveluita ei voida määritellä laveasti tai avoimin kriteerein. Työtaisteluoikeuden rajoittamiseen oikeuttavien olennaisten palveluiden käsite menettää merkityksensä, jos kansallinen lainsäädäntö määrittelee nämä palvelut liian laajasti. Rajoitetun määritelmän lähtökohta on suhteellisen selvä: olennaiset palvelut ovat vain ne, joiden keskeyttäminen vaarantaisi koko väestön tai väestön osan hengen, turvallisuuden tai terveyden.

Vähimmäispalveluedellytysten asettaminen ja suojelutyötä koskeva säädösesitys

CFA:n ja CEACR:n vähimmäispalveluja koskevan käytännön yhteenvetona voidaan todeta, että vähimmäispalveluedellytyksiä työtaistelun aikana tulisi olla mahdollista asettaa vain niissä tapauksissa, joissa seuraavat edellytykset täyttyvät:

1. Kyseessä on palvelu, jonka keskeytyminen vaarantaisi koko väestön tai sen osan hengen, henkilökohtaisen turvallisuuden tai terveyden (olennaiset palvelut suppeassa merkityksessä); tai
2. Kyseessä on palvelu, joka ei ole olennainen käsitteen suppeassa merkityksessä, mutta joissa työtaistelun laajuus ja kesto saattavat aiheuttaa akuutin kansallisen kriisin, joka vaarantaa väestön normaalit elinolosuhteet; tai
3. Kyseessä on sellainen julkinen palvelu, jolla on perustavanlaatuinen merkitys yhteiskunnalle; ja

20.11.2024

4. Rajoituksella mahdollisesta aidosti ja yksinomaan vähimmäispalvelu, eli kysymys on toiminnoista, jotka ovat ehdottoman välttämättömiä väestön perustarpeiden tyydyttämiseksi tai palvelun vähimmäisvaatimusten täyttämiseksi samalla, kun työtaistelun painostuskeino säilyy vaikuttavana; ja
5. Työntekijäjärjestöjen osallistuminen varmistetaan, koska järjestelmä rajoittaa yhtä työntekijöiden olennaisista painostuskeinoista heidän taloudellisten ja sosiaalisten etujensa puolustamiseksi, järjestöjen tulisi halutessaan voida osallistua tällaisen palvelun määrittelyyn yhdessä työnantajien ja julkisten viranomaisten kanssa.

HE luonnoksen selkeä lähtökohta on ehdotettavan sääntelyn yleinen soveltamisala. Toisin sanottuna nyt esitettävät rajoitukset eivät tee soveltamisalallaan erottelua sen suhteen, millaisesta palvelusta on kysymys. Säännökset soveltuvat yhtä lailla riippumatta siitä, millaisen palvelutoiminnan puitteissa työtaistelu järjestetään. Tämä lähtökohta on vahvasti ristiriidassa esityksen omien perusteluiden kanssa jo yksinomaan siitä syystä, että esityksessä on tunnistettu pääasiallisten reunaehtojes seuraavan keskeisesti ILO:n sopimusten valvontakäytännöstä, jonka keskeisenä sisältönä on pidettävä nimenomaan palveluiden määrittelyä edellä mainittujen kriteerien perusteella.

Tässä kohtaa rajoituksia tulisi tarkastella ja asettaa vain ja ainoastaan sellaisten palveluiden osalta, jotka voidaan perustellusti määritellä edellä mainituin kriteerein, eikä ulottaa sääntelyä koskemaan työtaistelutilanteita yleisesti. Tämä nyt ehdotettavan sääntelyn perusongelma on nähdäksemme omiaan lisäämään häiriöitä ja epävakautta työmarkkinoilla, kun sääntelyllä legitimoidaan pyrkimykset rajoittaa työtaisteluita alasta riippumatta pelkästään yksinkertaisella väitteellä siitä, että työtaistelu vaarantaa mitä tahansa ehdotettavan sääntelyn luettelossa mainituista oikeushyvistä. Rajoitukset tulisi kohdentaa tarkasti ja niitä tulisi soveltaa suppeasti ja se tarkoittaa sitä, että myös sääntelyn soveltamisala tulisi rajata vastaavasti tarkoituksenmukaisella tavalla. Kyseisen ILO:n valvontakäytännöstä johdettavan periaatteen toteutumista asianmukaisella tavalla tulisi pitää välttämättömänä, sillä kysymys on osaltaan myös sääntelyn perustuslainmukaisuudesta perusoikeuksien yleisten rajoitusedellytysten valossa.

HE luonnokseen sisältyvä luettelo on myös tulkinnallisesti ongelmallinen. Esitys on tältä osin vain näennäisesti yhdenmukainen ILO-sopimusten tulkinnan kanssa, sillä jo ensimmäisessä henkeä ja terveyttä koskevan oikeushyvän määrittely poikkeaa suoraan siitä, miten kyseinen määrittelmä on omaksuttu yleissopimusten tulkinnassa. Luettelon määrittelmä tulisi heti ensimmäisen kohdan osalta oikaista vastaamaan niitä periaatteita, jotka on esityksessä tunnistettu ensisijaisiksi lainsäädännön reunaehdoiksi. Näiden mukaan kysymys on vakavasta ja välittömästä vaarasta väestön tai sen osan hengelle, henkilökohtaiselle turvallisuudelle ja terveydelle (existence of a clear and imminent threat to the life, personal safety or health of the whole or part of the population). Tältä osin rajoitukset ulottuvat jo sellaisenaan merkittävästi pitemmälle, kuin mikä olisi ILO:n periaatteiden valossa mahdollista.

Toinen HE luonnoksen selkeä lähtökohta, joka ei vastaa kansainvälisten velvoitteiden asettamia reunaehdoja, on säännösten tekninen muotoilu ja velvoittavuuden aste. Nyt ehdotettava sääntely perustuu sille periaatteelle, että huolehtimisvelvollisuuden vastainen

20.11.2024

työtaistelu on kielletty, eli toisin sanottuna kysymys on asiallisesti työtaisteluoikeuden täydellisestä estämisestä sen sijaan, että arviointi perustuisi yksinomaan vähimmäispalveluiden turvaamiselle. Nähdäksemme nyt valittu sääntelytapa tukee ainoastaan sitä johtopäätöstä, että suojelutyötä koskevalla lakiesityksellä tavoitellaan yhteiskunnallisten intressien turvaamisen sijaan tai vähintään näiden lisäksi työnantajien subjektiivisten oikeuksien turvaamista. Tätä näkemystä tukee vahvasti se, että HE luonnoksessa kuvattulla tavalla sääntelyllä esitetään muodostettavaksi työnantajille myönnettävä oikeusturvamekanismi. Näiltä osiltaan esitys ei vastaa ILO:n valvontaelinten tulkintaa rajoitusten perustelemiseksi. Työtaisteluoikeuden rajoittaminen myös vähimmäispalveluedellytysten asettamisessa edellyttää painavia yhteiskunnallisia perusteita. Kysymys on yksinkertaistettuna siitä, mahdollistetaanko lainsäädännöllä työtaisteluiden kieltäminen vai turvataanko sillä vähimmäispalveluiden toteutuminen.

Tässä valossa myös sellainen säännöstekninen ratkaisu, joka turvaisi vähimmäispalveluiden toteutumisen asettamatta yleisiä työtaisteluoikeuden kieltoja, olisi mahdollinen. Sääntely tulisikin edellä mainitun kieltopäätöksen ja tätä koskevan työnantajan oikeusturvamekanismin sijaan rakentaa sille periaatteelle, että yllä kuvatut edellytykset täyttävissä palveluissa olisi huolehdittava vähimmäispalveluedellytysten toteuttamisesta ja ristiriitalanteissa sitova ratkaisu olisi mahdollista saavuttaa itsenäisen ja molempien osapuolten luottamusta nauttivan elimen myötävaikutuksella. Kyseinen ratkaisu ei edellytä millään tavalla lakisääteistä mahdollisuutta työtaistelun kieltämiselle.

Tässä yhteydessä katsomme asialliseksi huomauttaa, että esitykseen sisältyy myös itsenäistä ratkaisuelintä koskeva ongelma. Tuomioistuimet ratkovat ennen kaikkea oikeudellisia kysymyksiä soveltamalla voimassa olevaa lakia. Tähän prosessiin ei sellaisenaan liity varsinaisesti mitään vähimmäispalveluedellytyksiä koskevaa neuvottelua, joka on kuitenkin ILO:n valvontakäytännön selkeä lähtökohta myös niissä tilanteissa, missä osapuolet eivät ole päässeet asiassa yhteisymmärrykseen. Lainsäädännön tulisi turvata vähimmäispalvelutasoa koskevan kysymyksen ratkaisu sellaisessa elimessä, joka nauttii osapuolten luottamusta. Nyt käsillä olevassa esityksessä on pidettävä positiivisena seikkana sitä, että työntekijäliiton kuulemisesta ei voida poiketa, mutta valitettavasti tästä säättäminen ei turvaa edellä kuvattujen periaatteiden toteutumista sellaisenaan. Käräjäoikeuksilla ei ole todellisuudessa mitään mahdollisuuksia täyttää itsenäisen sovittelumekanismien tehtävää summaarisessa menettelyssä. Prosessi käräjäoikeudessa nyt ehdotettavalla tavalla ei turvaa asianmukaisella tavalla työtaisteluoikeuden toteutumista ja turvaa työntekijäyhdistysten vaikutusmahdollisuuksia vähimmäispalveluedellytysten vahvistamisessa ja nautti näin ollen osapuolten luottamusta.

6) Suhde perustuslakiin ja säätämisyjärjestys

Suomessa järjestäytymisvapaus on turvattu perustuslain 13 pykälässä, jossa säädetään ammatillisesta yhdistymisvapaudesta ja vapaudesta järjestäytyä muiden etujen valvomiseksi. Tähän säännökseen sisältyy myös työtaisteluoikeus, joka on voimassa perusoikeutena. Ammatillinen järjestäytymisvapaus ja työtaisteluoikeus on turvattu myös useissa Suomea sitovissa kansainvälisissä ihmisoikeussopimuksissa.

20.11.2024

Kansainvälisten ihmisoikeussopimusten suojaaman työtaisteluoikeuden rajoittaminen edellyttää, että rajoituksista säädetään lailla ja, että ne ovat välttämättömiä demokraattisessa yhteiskunnassa kansallisen tai yleisen turvallisuuden vuoksi, epäjärjestyksen tai rikollisuuden estämiseksi, terveyden tai moraalien suojaamiseksi tai muiden henkilöiden oikeuksien ja vapauksien turvaamiseksi.

Perusoikeuksien rajoituksista on säädettävä lailla ja lisäksi rajoitusperusteiden tulee olla tarkkarajaisia ja riittävän täsmällisesti määriteltyjä sekä perusoikeusjärjestelmän kannalta hyväksyttäviä ja painavan yhteiskunnallisen tarpeen vaatimia. Rajoitusten tulee olla välttämättömiä tavoitteen saavuttamiseksi sekä laajuudeltaan oikeassa suhteessa perusoikeuksien suojaamaan oikeushyvään ja rajoituksen taustalla olevan yhteiskunnallisen intressin painoarvoon. Perusoikeuksien rajoituksia säädettäessä on noudatettava vaatimusta perusoikeuden ydinalueen koskemattomuudesta, mikä tarkoittaa, ettei perusoikeus saa menettää merkitystään.

Perusoikeutta rajoitettaessa on myös huolehdittava riittävästä oikeusturvajärjestelyistä, eivätkä rajoitukset saa olla ristiriidassa Suomen kansainvälisten ihmisoikeusvelvoitteiden kanssa.

Suojelutyötä koskevan lakiehdotuksen sääntelytekniikka lähtee siitä, ettei toimialoja tai tehtäviä, joiden osalta suojelutyöstä on välttämätöntä huolehtia, työtaistelun aikana, lueteltaisi lainsäädännössä. Välttämättömiä työtaistelun rajauksia ja suojelutyötä arvioitaisiin merkittävien oikeushyvien vaarantumisen kautta. Sääntelytekniikka johtaa siihen, että säännökset ei ole perusoikeusrajoitusten näkökulmasta riittävän täsmällistä ja tarkkarajaisia, vaan saavat keskeisen sisältönsä hallituksen esityksen perusteluteksteistä. Kansainvälisten velvoitteiden mukaisuuteen liittyvien ongelmien osalta viitataan edellisessä kappaleessa esitettyyn.

Painavaa yhteiskunnallista tarvetta sääntelylle ei ole, koska suojelutyö ei ole aiheuttanut pääsääntöisesti ongelmia. Lisäksi virkamiesten ja viranhaltijoiden osalta on jo olemassa olevaa sääntelyä suojelutyön järjestämisestä.

7) Lopuksi

Hallituksen esityksestä puuttuu sääntely koskien suojelutyötä tekeville työntekijöille maksettavia korvauksia. Korvauksilla on merkitystä suojelutyöhön tarvittavan työvoiman saatavuuden kannalta. Suojelutyötä tulee myös voida käyttää vain silloin, kun se on ehdottoman välttämätöntä. Palkansaajajärjestöt esittävät, että suojelutyötä tekeville työntekijälle

20.11.2024

tulee maksaa säännöllisenä työaikana tehdystä suojelutyöstä vähintään kolminkertainen palkka verrattuna hänen normaalisti säännölliseltä työajalta saamaansa palkkaan.

Suojelutyötä koskevassa lakiehdotuksessa on kysymys jälleen työtaisteluoikeuden rajoittamisesta. Lainsäädäntöhankkeessa pyritään laajentamaan suojelutyön käyttöalaa ja siten rajaamaan työtaisteluoikeutta entisestään aikaisempien lainsäädäntöhankkeiden lisäksi. Hallitusohjelman kokonaisvaikutuksia työmarkkinoiden sopimusjärjestelmän toimivuuteen ja työtaisteluoikeuteen ei ole arvioitu koko hallituskauden aikana. Lainsäädäntöhankkeiden pilkkominen on johtanut heikosti valmisteltuun ja pistemäiseen sääntelyyn. Tämä näkyy erityisen hyvin työtaisteluoikeutta koskevassa sääntelyssä. Uuteen sääntelyyn liittyvät hallinnolliset velvoitteet, sanktiomekanismit ja oikeudenkäyntikuluriskit voivat muodostaa käytännössä jo tosiasiallisia esteitä työtaisteluoikeuden käyttämiselle.

Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö SAK ry

Akava ry

STTK ry